

Rzeczy ciekawe i aktualne

ZORZA POLARNA

FANTASTYCZNA TA ZJAWA NA NIEBIE JEST WRÓŻBĄ GRÓŻNYCH BURZ

Gdy noc polarna swą czernią okryje lodowe pustynie, wówczas na niebie pojawia się zorza polarna.

Najpierw rodzi się słaba poświata. Powoli jednak wynurza się, jakby z głębin morskich potężna aureola, strzelając ku górze słupami blado - seledynowego światła. Nagle pojawiają się falujące promienie, by znowu za chwilę zgasnąć i znowu wystrzelić całym przepychem swych barw.

Czasem zamiast potężnego łuku, pędzą po niebie fale światła.

Gdy zapłoną blaski zorzy, serca żeglarzy móż północy napętnia trwożą. Albowiem fantastyczna ta zjawia jest

wróżbą groźnych burz, w czasie których wiatr niesie cząsteczki wody i całe morze pokrywa kurzawa wody w postaci pyłu białego i piany. Dlatego zwą ją mieszkańcy wybrzeży rosyjskich Oceanu Lodowatego „spłochami” czyli popłochami.

Ale nietylko mieszkańcy krain polarnych mogą podziwiać to wspaniałe zjawisko. I w Polsce zdarza się czasem oglądać zorzę polarną zwłaszcza na Pomorzu i w Wileńszczyźnie, jakkolwiek i pod Warszawą, a nawet i w Małopolsce można niekiedy ją obserwować. Na przykład w r. 1926 zaobserwowano w Gdańsku aż cztery zorze polarne, a nie-

które z nich były oglądane również w Krakowie.

„ROZKŁAD” GEOGRAFICZNY ZÓRZ NA KULI ZIEMSKIEJ.

Osobliwy jest rozkład geograficzny częstości występowania zórz na kuli ziemskiej. Najczęściej pojawiają się zorze na obwodzie pewnego pierścienia, otaczającego w sposób owalny oba bieguny: geograficzny i magnetyczny. Ilość zórz, zaobserwowanych tam w ciągu roku, wynosi przeszło 100. Wewnątrz tego pierścienia oraz na południe od niego liczba zórz maleje. Obszar widzialności zórz północnych jest przesunięty ku lądowi amerykańskiemu, wskutek czego na Syberji częstość ich pojawiania się jest o wiele mniejsza niż w Kanadzie. W Europie tylko północna Norwegia i Islandja mają zorzę średnio co 3—4 dni. W Szwecji bywa ich około 30 rocznie, w Polsce około 3, a we Włoszech zaledwie jedna na 10 lat.

ZORZE POŁUDNIOWE.

Zorza polarna występuje również na półkuli południowej, gdzie noszą nazwę zórz południowych. Zorze południowe są najczęstsze w obszarach Antarktydy. Z badaczy polskich obserwował je w latach 1898 — 1899 H. Arctowski, członek ekspedycji „Belgiki”.

PRZYCZYNA POWSTAWANIA TAJEMNICZEJ ZJAWY NA NIEBIE.

Przez długi czas nie umiano wytłumaczyć istoty zorzy polarnej i przyczyny jej powstania. Dopiero po długich badaniach i zebraniu ogromnego materiału obserwacyjnego przez ekspedycje polarne udało się w ostatnich latach rzucić nieco światła na tajemnicze pochodzenie tego zjawiska. Szczególne zasługi położyli tutaj uczeni norwescy: K. Birkeland, C. Stoermer i L. Vegard.

Na podstawie badań wymienionych uczonych można sobie wytworzyć w przybliżeniu następujący obraz powstawania zórz.

Słońce wyrzuca ze swej rozżarzonej powierzchni, oprócz energii promienistej, olbrzymie masy cząsteczek materialnych, obdarzonych ujemnymi ładunkami elektrycznymi, czyli tak zw. elektronów, które rozchodzą się z olbrzymią prędkością około 1100 kilometrów w sekundzie po liniach prostych w różnych kierunkach, otaczając przestzeń, tworząc niejako olbrzymie związki tak zw. promieni katodowych. Promienie te, docierając do górnych warstw atmosfery ziemskiej ulegają odchyleniu przez pole magnetyczne ziemi ku obu jej biegunom, powodując, podobnie jak w rurkach Crookes'a, na wielką skalę luminescencję rozrzedzonych gazów górnych warstw atmosfery.

Obserwacje wykazują, że zorzom polarnym prawie zawsze towarzyszą „burze magnetyczne”.

Ponadto zauważono pewną zależność pomiędzy zorzami, a plamami słonecznymi.

FANTASTYCZNY POMYSŁ DR. STOERMERA.

Blizsze wniknięcie w szczegóły tych tajemniczych zjawisk jest bardzo trudne. Stoimy tu bowiem nie tylko przed dylematem istoty promieniowania, wywołującego zorzę, ale również przed równie trudną zagadką składu wyższych warstw atmosfery, będących siedliskiem tych zjawisk.

Za najważniejsze zadanie najbliższych badań polarnych uważa Stoermer:

1. Stwierdzenie rodzaju promieniowania elektronowego;
2. Ustalenie składu chemicznego oraz ciśnienia, temperatury i innych cech fizycznych górnych warstw powietrza. Praktycznie przeprowadzenie tych badań wyobraża sobie Stoermer w ten sposób że „zorzonośne” warstwy atmosfery byłyby sondowane zapomocą rakiet, zaopatrzonych w odpowiednie przyrządy fizyczne. Póki ten, do pewnego stopnia fantastyczny pomysł nie zostanie zrealizowany, trudno będzie rozszerzyć i uzupełnić obecną, tymczasową teorię Birkelanda - Störmera.

TAJFUN PRZESZEDŁ NAD FILIPINAMI

SETKI OFIAR STRASZNEGO ORKANU

Kilka dni temu szalał nad Filipinami potworny orkan, który wyrządził na poszczególnych wyspach straszliwe spustoszenie. W niektórych miejscowościach

zginęło po kilkudziesiąt osób. Setki domów zostało zburzonych.

Na naszej ilustracji wyspa Camarines na Filipinach, która została częściowo zniszczona przez orkan.

POLAK WYNAŁAZŁ PRZYRZĄD KTÓRY ZAPOBIEGNIE KATASTROFOM W KOPALNIACH

Starszy radca urzędu górniczego w Morawskiej Ostrawie polak Roman Mogielnicki wynalazł indykator do stwierdzenia istnienia w szybach gazów wybuchowych. Indykator ten jest niezwykle dokładny i zastąpić ma używane dotychczas

lampy benzynowe. Aparat wykazuje zawartość w powietrzu kopalnianem metanu już przy ilości 0.1 procent. Jest on połączony z używaną w kopalniach lampą elektryczną.

SŁYNNY POETA HINDUSKI RABINDRANATH TAGORE

ŚMIERTELNIE ZACHOROWAŁ

Słynny wieszcz hinduski Rabindranath Tagore rozchorował się śmiertelnie w

czasie podróży po Stanach Zjednoczonych. Dotychczas niewiadomo czy uda się go utrzymać przy życiu.

KOŚCI MAMUTA ZNALEZIONO NA ŚLĄSKU NIEDALEKO RACIBORZA

Z Raciborza donoszą, że niedawno wydobyto z ziemi dwa duże kły czerwono-włosego olbrzymiego słonia (mamuta). Przed kilku dniami znów wydostano z łóżyska Odry trzy wielkie zęby trzonowe mamuta. Jest rzeczą prawdopodob-

na, że w pobliżu znajduje się czaszka, a może nawet cały szkielet tego zwierzęcia. Znalezione zęby trzonowe, mają po ćwierć metra długości. Zęby umieszczono w muzeum.

POWRÓT KRÓLA BORYSA DO BUŁGARJI

UROCYSTE PRZYJECIE W SOFJI

We Włoszech odbył się niedawno — jak wiadomo — ślub króla bułgarskiego Borysa z księżniczką włoską Giovanną. Obecnie po uroczystościach król powrócił do Bułgarii.

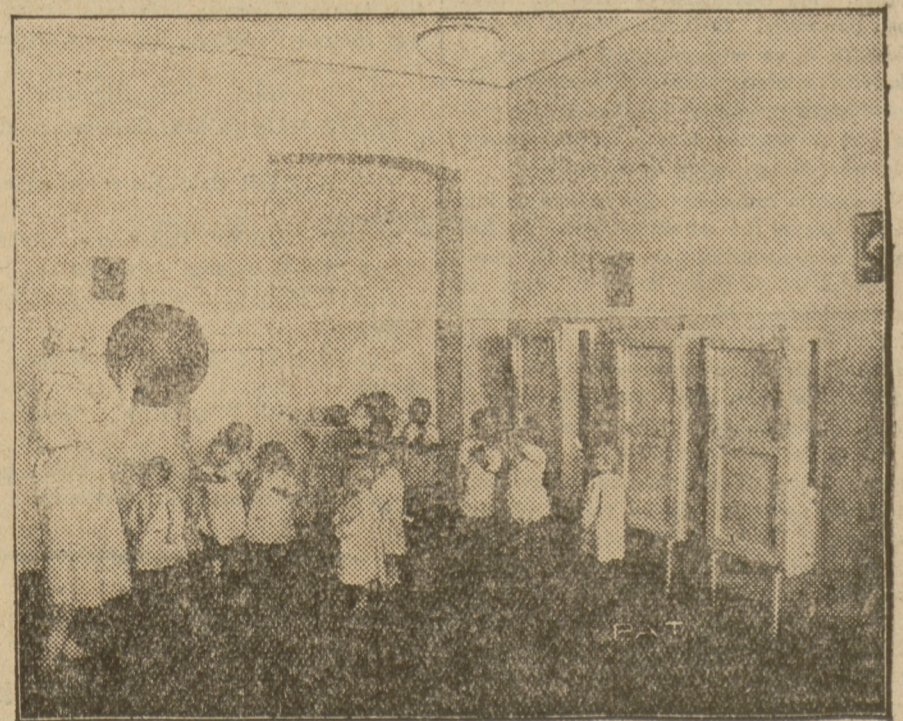
Na naszym zdjęciu powitanie na dworcu w Sofji — stolicy Bułgarii, króla Borysa z małżonką, przez rząd i sfery dyplomatyczne.

FILMOWY „KRÓL COWBOJÓW” NA ŁOŻU ŚMIERCI

Tom Mix słynny bohater filmów sensacyjnych spadł z konia tak nieszczęśliwie, że jest słaba nadzieja utrzymania go przy życiu.

WZOROWY ZAKŁAD DLA DZIECI PRACOWNIKÓW POLSKIEGO MONOPOLU SPIRYTUSOWEGO

Państwowy Monopol Spirytusowy posiada wzorowy, urządzony p.g. najnowocześniejszych wymagań higieny dziecięcej dla dzieci pracowników P. M. S.

Dzieciniec ten jest prowadzony przez wyszkolone fachowo siły wychowawcze wg. ostatnio przyjętych metod wychowawczych.

WARUNKI PRENUMERATY: w Warszawie z odnośnieniem miesięcznie zł. 5.40, bez odnośnienia zł. 4.70, na prowincji miesięcznie zł. 5.40, zagranicą zł. 8.—. Za zmianę adresu 50 gr. CENY OGŁOSZEŃ: Za wiersz wysokości 1 milimetra w tekście gr. 50, zwykajnie gr. 20, komunikaty i nadesłane gr. 80, nekrologi do 60 mm. gr. 20, powyżej 60 mm. gr. 30, drobne za wyraz gr. 20. Poszukiwanie i zaofiarowanie pracy bezpłatnie. Ogłoszenia tabelaryczne o 50 proc. drożej. Ogłoszenia zagraniczne o 50 proc. drożej. Układ ogłoszeń w tekście 5-szpaltowy, układ zwykajnych — 10-szpaltowy. Za terminowy druk ogłoszeń Administracja nie odpowiada.